

فرمول ساخت آموزش در رده جهانی

در این مقاله که برگرفته از ویدیو «فرمول ساخت آموزش در رده جهانی» از کانال یوتیوب ژان بقوسیان است، به اصولی پرداخته می‌شود که می‌توانند کیفیت یک آموزش را از سطح معمولی به سطح حرفه‌ای و بین‌المللی برسانند.

محور اصلی بحث، ساخت آموزش در رده جهانی بر پایه سه رکن اساسی از جمله محتوای عالی، ارائه حرفه‌ای و زمینه یا بافتار مناسب است. همچنین روشن می‌شود چرا نباید بازار هدف را فقط به شهر یا کشور محدود کرد و چگونه می‌توان با امکانات امروز، حتی بدون تسلط کامل به انگلیسی، به استانداردهای جهانی نزدیک شد.

چرا از ابتدا باید به ساخت آموزش در رده جهانی فکر کرد؟

بزرگ‌ترین اشتباه بسیاری از مدرس‌ها این است که از همان ابتدا سقف فکرشان را کوتاه

می‌گیرند. آموزش را فقط برای بازار محلی، شهر خودشان یا نهایتاً بازار ایران طراحی می‌کنند. این نگاه، کیفیت تصمیم‌ها را محدود می‌کند.

وقتی هدف، ساخت آموزش در رده جهانی باشد، نوع فکر کردن عوض می‌شود. دیگر فقط به این فکر نمی‌کنید چطور یک دوره قابل قبول تولید کنید؛ به این فکر می‌کنید آیا این آموزش در بهترین نقاط دنیا هم قابل دفاع است یا نه. همین تغییر زاویه نگاه، روی محتوا، شیوه ارائه و حتی جزئیات فنی کار اثر می‌گذارد.

بازار جهانی، دیگر دور از دسترس نیست

امروزه، بهانه‌ها خیلی کمتر شده‌اند. اگر کسی زبان انگلیسی بلد نباشد، هنوز هم می‌تواند آموزش خود را برای مخاطبان گسترده‌تری آماده کند. کتاب را می‌شود ترجمه کرد. ویدیو را می‌شود دوبله کرد. حتی با ابزارهای جدید مبتنی بر هوش مصنوعی، امکان هماهنگ‌سازی صدا، زبان و حرکت لب هم فراهم شده است.

این یعنی محدودیت‌های قدیمی، دیگر آن قدرت قبلی را ندارند. اگر آموزش ارزشمند باشد، راه‌های زیادی برای رساندن آن، به مخاطب جهانی وجود دارد. برای آشنایی بیشتر با تحولات این حوزه، انجام اقدامات زیر می‌تواند مفید باشد:

- بررسی ابزارها و کاربردهای هوش مصنوعی
- بررسی روند فناوری‌های آموزشی

هدف بزرگ، استاندارد را بالا می‌برد

کسی که از روز اول به ساخت آموزش در رده جهانی فکر می‌کند، دیگر به کار متوسط راضی نمی‌شود. چنین فردی می‌داند که برای دیده شدن در سطح بالا، فقط داشتن چند نکته خوب کافی نیست. باید کل تجربه آموزش، از هسته محتوا تا شکل ارائه و

فضایی که آموزش در آن دریافت می شود، حرفه‌ای باشد.

۳ اصل اساسی ساخت آموزش در رده جهانی

اگر قرار باشد یک آموزش در سطح ممتاز قرار بگیرد، سه عامل باید همزمان تقویت شوند:

- محتوا
- ارائه
- زمینه یا بافتار

ضعف در هر کدام از این سه مورد می‌تواند کیفیت نهایی را پایین بیاورد. آموزش حرفه‌ای فقط دانستن یک موضوع نیست. فقط خوب حرف زدن هم نیست. فقط ظاهر شیک و فضای جذاب هم نیست. ساخت آموزش در رده جهانی زمانی اتفاق می‌افتد که این سه بخش کنار هم درست عمل کنند.

رکن اول: محتوای عالی

پایه اصلی هر آموزش، محتوا است. منظور از محتوا همان چیزی است که قرار است آموزش داده شود. دانشی که منتقل می‌کنید، تجربه‌ای که جمع کرده‌اید، بینشی که به درد دیگران می‌خورد و نکته‌ای که می‌تواند زندگی یا کسب‌وکار یک نفر را بهتر کند.

اگر حرفی برای گفتن ندارید، بقیه چیزها کمکی نمی‌کنند

گاهی افراد قبل از اینکه چیزی واقعاً ارزشمند برای ارائه داشته باشند، سراغ مهارت‌های ظاهری می‌روند. فن بیان یاد می‌گیرند، روی ژست و اعتماد به نفس کار می‌کنند؛ اما هنوز مسئله اصلی حل نشده است. سوال مهم این است: «دقیقاً چه چیزی بلد هستید که ارزش آموزش دادن دارد؟»

اگر محتوای آموزش سطحی باشد، حتی بهترین اجرا هم فقط ظاهر ماجرا را حرفه‌ای می‌کند. در نهایت، چیزی که باقی می‌ماند، کیفیت است؛ به همین دلیل در ساخت آموزش در رده جهانی، محتوا باید اولویت اول باشد.

محتوای ارزشمند از مطالعه، تجربه و عمق می‌آید

کسی که می‌خواهد یک مدرس جدی باشد، قبل از هر چیز باید برای غنی شدن فکری خود وقت بگذارد. موارد زیر، از جمله اقداماتی هستند که به آموزش وزن می‌دهد:

- مطالعه عمیق
- تجربه عملی
- آزمون و خطا
- مشاهده دقیق
- سال‌ها درگیری با یک موضوع

حرفی که پشت آن، یک «تجربه واقعی» باشد، بسیار متفاوت است. مدرس‌هایی که خودش چیزی را زندگی کرده، آزموده و به نتیجه رسانده است، اطمینانی دارد که مخاطب نیز آن را احساس می‌کند؛ آن زمان است که آموزش، از سطح تکرار اطلاعات عمومی فراتر می‌رود.

اول محتوا

ترتیب درست این است:

۱. اول یک چیز واقعا مفید و اثرگذار برای گفتن داشته باشید.
۲. بعد روی بهتر گفتن آن کار کنید.
۳. سپس محیط، قالب و بسته‌بندی آموزش را حرفه‌ای‌تر کنید.

در مسیر ساخت آموزش در رده جهانی، به این ترتیب بسیار مهم است. اگر جای این مراحل عوض شود، خروجی ممکن است پرزرق‌وبرق باشد؛ اما ماندگار و معتبر نخواهد بود.

رکن دوم: ارائه حرفه‌ای

محتوا مهم‌ترین بخش است؛ اما این تصور که فقط محتوا کافی است هم کاملا اشتباه است. ارائه، تعیین می‌کند همان حرف خوب چطور به ذهن و احساس مخاطب منتقل شود. یک آموزش ضعیف در ارائه، حتی اگر نکات فوق‌العاده‌ای داشته باشد، ممکن است جدی گرفته نشود.

ارائه یعنی چگونه گفتن

ارائه فقط صحبت کردن نیست و مجموعه‌ای از عوامل روی آن اثر می‌گذارد، از جمله:

- لحن صدا
- سرعت بیان

- مکث ها
- انرژی و هیجان
- زبان بدن
- نوع ایستادن یا نشستن
- پوشش و ظاهر
- نحوه ارتباط با موضوع

وقتی مدرس به موضوع باور دارد و آن را با تمام وجود بیان می کند، این مسئله در اجرا دیده می شود. برعکس، اگر همان محتوا با صدایی بی روح، سرعت نامناسب یا لحن یکنواخت منتقل شود، بخش بزرگی از اثرش از بین می رود.

ارائه ضعیف می تواند محتوای خوب را دفن کند

خیلی ها فکر می کنند چون دانش بالایی دارند، دیگر بقیه چیزها خودبه خود حل می شود؛ اما واقعیت این است یک ارائه ضعیف، می تواند باعث شود افراد اصلا به حرف شما توجه نکنند. از طرف دیگر، یک ارائه قوی کاری می کند مخاطب با تمرکز و علاقه آن را دنبال کند.

این به آن معنا نیست که ارائه از محتوا مهم تر است؛ بلکه یعنی در ساخت آموزش در رده جهانی، ارائه نیز یک بخش جدی کار است و نباید دست کم گرفته شود.

ارائه، مهارتی آموختنی است

خبر خوب این است ارائه، یک استعداد ذاتی و رازآلود نیست. می شود آن را بهتر کرد. کیفیت ارائه با تمرین، بازخورد گرفتن، ضبط کردن، اصلاح کردن و تکرار بالا می رود. اگر محتوای خوبی دارید، ارزش دارد روی انتقال بهتر آن سرمایه گذاری کنید.

رکن سوم: زمینه یا بافتار

بخشی که معمولا نادیده گرفته می شود، زمینه یا بافتار است. منظور از بافتار، همه چیزهایی است که به شکل غیرمستقیم روی درک کیفیت آموزش اثر می گذارد. چیزهایی که نه خود محتوا هستند و نه شیوه بیان آن؛ اما بر قضاوت نهایی کاملا تاثیر دارند.

بافتار در آموزش حضوری

در یک کلاس یا همایش حضوری، عوامل زیادی جزو زمینه محسوب می شوند:

- دمای محیط
- نور فضا
- میزان سروصدا یا سکوت
- راحتی صندلی ها
- تمیزی محیط
- طراحی و ظاهر سالن
- تعداد شرکت کنندگان

همه اینها قبل از آنکه آموزش به شکل جدی شروع شود، در ذهن افراد یک قضاوت اولیه می سازند. اگر سالنی حرفه ای، مرتب و پرانرژی باشد، حس ارزشمندی ایجاد می کند. اگر محیط نامناسب، خسته کننده یا بی نظم باشد؛ حتی پیش از شروع آموزش، ذهنیت منفی شکل می گیرد.

تاثیر افراد حاضر

چرا تعداد افراد حاضر هم روی کیفیت ادراک شده اثر می گذارد؟ برداشت ذهنی انسان ها فقط به محتوای منطقی محدود نمی شود. مثلا یک برنامه آموزشی با سالن پر، ناخودآگاه حس اعتبار بیشتری ایجاد می کند. در مقابل، اگر محیط خالی باشد، ممکن است این تصور به وجود بیاید که احتمالا چیزی در این آموزش کم بوده که استقبال نشده است.

این قضاوت همیشه منصفانه نیست؛ اما واقعی است. کسی که به ساخت آموزش در رده جهانی فکر می کند، این ظرافت ها را نادیده نمی گیرد.

بافتار در ویدیو، کتاب و آموزش آنلاین

زمینه فقط مخصوص کلاس حضوری نیست. در هر قالبی، شکل خودش را دارد.

در ویدیو، بافتار می تواند شامل این موارد باشد:

- نور مناسب یا نامناسب
- پس زمینه حرفه ای یا آشفته
- کیفیت صدا
- وضوح تصویر
- حس کلی فضا

در کتاب، بافتار می تواند این موارد باشد:

- کیفیت چاپ

- جنس کاغذ
- طراحی جلد
- نحوه عرضه
- محل قرار گرفتن کتاب در فروشگاه

ممکن است کسی بگوید اگر محتوای کتاب عالی باشد، دیگر ضخامت جلد چه اهمیتی دارد؛ اما واقعیت این است این جزئیات، بر برداشت اولیه و حس حرفه‌ای بودن اثر می‌گذارند. در ساخت آموزش در رده جهانی، جزئیات ظاهرا کوچک، نقش بزرگی در ادراک کیفیت دارند.

ترکیب‌های مختلف این سه اصل، چه نتیجه‌ای می‌سازند؟

برای درک بهتر موضوع، بد نیست به حالت‌های مختلف نگاه کنیم.

محتوای خوب با ارائه ضعیف

گاهی اصل حرف بسیار خوب است؛ اما اجرا به قدری ضعیف است که کسی آن را جدی نمی‌گیرد. لحن اشتباه، بی انرژی بودن، ساختار نامناسب یا بیان سرد، می‌تواند باعث شود ارزش واقعی آموزش دیده نشود.

ارائه عالی و زمینه عالی با محتوای ضعیف

این همان جایی است که گاهی فریب ظاهر را می‌خوریم. ظاهر بسیار حرفه‌ای است، اجرا جذاب است، فضا چشمگیر است؛ اما وقتی لایه‌ها را کنار می‌زنید، چیزی عمیق و مفید زیر آن نیست.

این ترکیب می‌تواند حتی به سواستفاده منجر شود. افراد فریبکار معمولاً فقط به اصل حرف تکیه نمی‌کنند. آن‌ها صحنه را هم می‌سازند. لباس مناسب، مکان لوکس، فضای قانع‌کننده و بیان جذاب را کنار هم می‌چینند تا اعتماد ایجاد کنند؛ به همین دلیل، ظاهر حرفه‌ای همیشه نشانه کیفیت واقعی نیست.

مدرس واقعی از کجا شناخته می‌شود؟

مدرس واقعی کسی است که بزرگ‌ترین دغدغه‌اش محتوا باشد. یعنی اول نگران این باشد آیا حرفی دارد که واقعا به درد دیگران بخورد یا نه. بعد از آن، سراغ بهتر کردن ارائه و زمینه برود تا همان محتوای مفید، اثر بیشتری بگذارد و به افراد بیشتری کمک کند.

این تفاوت بسیار مهم است. در ساخت آموزش در رده جهانی، هدف فقط جذاب دیده شدن نیست. هدف، اثرگذاری واقعی است.

اولویت درست برای مدرس‌ها چیست؟

اگر قرار باشد یک الگو ساده و عملی برای رشد مدرس‌ها ارائه شود، اولویت‌ها به این شکل هستند:

۱. غنی کردن محتوا با مطالعه، تجربه، پژوهش و جمع‌بندی عمیق
۲. تقویت ارائه با تمرین بیان، زبان بدن، انرژی و ساختار انتقال
۳. بهبود زمینه با توجه به نور، صدا، فضا، طراحی، بسته‌بندی و تجربه کلی

خیلی‌ها دقیقا از آخر شروع می‌کنند. ابتدا سراغ ظاهر می‌روند، بعد به فن بیان فکر می‌کنند و تازه در پایان به این می‌رسند شاید باید حرف مهمی هم برای گفتن داشته

باشند. این مسیر، خروجی ماندگار نمی‌سازد.

اگر تازه‌کار هستید، از کجا شروع کنید؟

برای شروع، لازم نیست همه‌چیز کامل باشد؛ اما جهت باید درست باشد. یعنی از همان ابتدا بدانید مقصد شما ساخت آموزش در رده جهانی است؛ حتی اگر فعلا در ساده‌ترین شکل ممکن کار را آغاز می‌کنید.

شروع درست می‌تواند این‌طور باشد:

- روی یک موضوع مشخص متمرکز شوید.
- مطالعه و تجربه خود را در آن حوزه زیاد کنید.
- یک آموزش مفید، هرچند ساده، تولید کنید.
- بازخورد بگیرید و اجرا را بهتر کنید.
- بعد سراغ حرفه‌ای‌تر کردن محیط و بسته‌بندی بروید.

بهبود کیفیت

برای ساخت آموزش در رده جهانی، هر سه رکن باید تا حد توان بی‌نقص شوند. در نهایت، اگر هدف واقعا بالا باشد، نمی‌شود هیچ‌کدام از این سه بخش را کنار گذاشت. محتوای عالی بدون ارائه مناسب، آسیب می‌بیند. ارائه عالی بدون محتوای عمیق، توخالی می‌شود و هر دوی این‌ها بدون زمینه مناسب، کمتر از ارزش واقعی‌شان دیده می‌شوند.

ساخت آموزش در رده جهانی، به معنی نگاه حرفه‌ای به تمام تجربه آموزش است؛ یعنی

هم حرفی برای گفتن داشته باشید، هم آن را خوب منتقل کنید و هم بستری بسازید که کیفیت کارتان را تقویت کند. تمامی این مطالب، تنها بخش کوچکی از «دوره حضوری کارخانه تولید اطلاعات» بود که کمک می‌کند به یکی از سطح بالاترین مدرسان حوزه خود تبدیل شوید.